УДК 94:327.5+355.01(494)
http://doi.org/10.46869/2707-6776-2025-34-9

Мудрієвська І.І.
https://orcid.org/0000-0002-8594-7126

ПОЗИЦІЯ ШВЕЙЦАРСЬКОЇ КОНФЕДЕРАЦІЇ ЩОДО РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Статтю присвячено аналізу позиції Швейцарської Конфедерації щодо російської воєнної агресії проти України. Встановлено, що на політичному рівні Швейцарія від 2014 р. послідовно засуджує російську агресію з усіма можливими наслідками, підтримує суверенітет і територіальну цілісність України. Досліджено різні форми підтримки, наданої Швейцарією Україні: гуманітарну, фінансову, дипломатичну, правову, а також допомогу у процесах реформ, необхідних для реалізації успішного євроінтеграційного курсу.

Проаналізовано, що дії Швейцарії для України після 24 лютого 2022 р. набули великого гуманітарного значення. Наголошено, що Швейцарська Конфедерація визначила протимінну діяльність в Україні пріоритетним напрямом і стала однією із країн-лідерів за обсягом наданої допомоги у сфері гуманітарного розмінування. Зазначено про ставлення Швейцарії щодо українського питання в рамках діяльності міжнародних організацій: ОБСЄ, ООН.

Розглянуто наявні та можливі напрями співробітництва двох країн, зокрема в контексті фінансування Швейцарською Конфедерацією післявоєнної відбудови України в межах «Програми співпраці з Україною на 2025-2028 рр.». Приділено увагу посередництву Швейцарії у згаданому воєнному конфлікті та надання нею добрих послуг, зокрема розкрито активну участь Швейцарії в започаткуванні та підтримці міжнародних ініціатив на користь України.

Окреслено зміни в національній оборонній політиці Швейцарської Конфедерації, зумовлені повномасштабним вторгненням Росії в Україну та загальною ескалацією безпекових викликів у світі. Висвітлено становище українських біженців у цій країні. Виявлено труднощі та обтяжені тематики у відносинах Україна-Швейцарія в сучасних міжнародних реаліях, особливо ті, що стосуються питання заборони іншим країнам реекспорту швейцарської зброї в Україну.

Зроблено висновок, що позиція Швейцарії щодо російсько-української війни є чіткою і незмінною.

Ключові слова: *Україна, Швейцарська Конфедерація, війна, нейтральний статус, гуманітарна, фінансова допомога, добрі послуги, відбудова.*

Постановка проблеми. Швейцарська Конфедерація – нейтральна держава, яка є однією з найбільш високорозвинених країн світу з конкурентоспроможною та інноваційною економікою. Характерними ознаками Швейцарії в міжнародній політиці стали традиційний нейтралітет, гуманітарні традиції та досвід посередництва.

Швейцарія ніколи не сприймала нейтралітет як жорсткий принцип власної політики, а використовує його як гнучкий інструмент для захисту незалежності, безпеки і добробуту країни, недоторканності її території. Вона визначає свою

Стаття опублікована на умовах відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND 4.0 (https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

позицію, виходячи з конкретних обставин кожного окремого випадку [1, p. 5]. Нейтралітет залишається відповідним інструментом для здійснення зовнішньої політики і політики безпеки Швейцарії, дозволяє їй вживати необхідних військових заходів для власної оборони щодо нових загроз, зокрема міжнародне співробітництво [2, p. 7].

Актуальність дослідження позиції Швейцарії щодо російської воєнної агресії проти України визначається необхідністю розуміння її зовнішньої політики щодо нашої країни.

Постановка завдання. Мета дослідження – проаналізувати позицію Швейцарської Конфедерації щодо російсько-української війни в 2014-2025 рр.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ключовим документом, що окреслює поточний процес зовнішньої політики Швейцарії, є «Стратегія зовнішньої політики Швейцарської Конфедерації на 2024-2027 рр.», яка визначає зовнішньополітичні напрями, пріоритети і цілі у контексті ключових географічних і тематичних сфер на чотири роки [3].

Серед географічних пріоритетів зовнішньої політики Швейцарії регіон Європи визначено першим пріоритетом, оскільки він має вирішальне значення для незалежності, безпеки та процвітання даної країни. Одну з шести цілей у європейському регіоні присвячено Україні. У «Стратегії…» зазначено, що Федеральна Рада найрішучіше засуджує військову агресію Росії проти України. Федеральна Рада надає стратегічного значення відбудові України, працюватиме для забезпечення справедливого миру [3, p. 13, 20, 22].

Швейцарська Конфедерація визнала незалежність України 23 грудня 1991 р. Дипломатичні відносини встановлено 6 лютого 1992 р. шляхом обміну листами між міністрами закордонних справ. За період незалежності України налагоджено відносини у політичній, торговельно-економічній, науково-технічній, освітній, культурній, гуманітарній, правоохоронній, військовій та інших сферах, сформовано договірно-правову базу співробітництва між двома країнами [4].

Від 2014 р. Швейцарія неодноразово чітко заявляла про підтримку незалежності, суверенітету й територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаних кордонів.

У 2014 р. Швейцарія засудила анексію Криму і прийняла всі санкції ЄС, які безпосередньо стосуються анексії, включаючи заборону на імпорт, експорт та інвестиції, пов’язані з Кримом і Севастополем. Федеральна Рада не ухвалювала додаткові санкції ЄС проти Росії, натомість прийняла низку заходів, щоб запобігти використанню Швейцарії для обходу санкцій ЄС. Було законодавчо заборонено постачання військової техніки обом сторонам конфлікту. На відміну від ЄС, Швейцарія також заборонила обом сторонам літати над своєю територією [5, p. 17].

Однак варто наголосити, що позиції ЄС і Швейцарії щодо даного питання були дуже стриманими й обережними. Всі санкції застосовувалися виключно

проти осіб і підприємств, пов'язаних із окупацією Криму, і не поширювалися на РФ як державу.

Після анексії російської Криму та початку збройного конфлікту на сході України у 2014 р. Швейцарія активізувала політику на українському напрямку. Було істотно розширено програми підтримки України. Так, у 2015 р. швейцарські гуманітарні конвої доставили допомогу у східні регіони України (зокрема й на тимчасово окуповані території), завдяки чому вдалося забезпечити населення хімікатами для очищення питної води та ліками. Швейцарія стала фактично єдиною державою, яка надавала гуманітарну допомогу обабіч лінії розмежування на сході України. Основними гуманітарними проєктами були очищення питної води на Донбасі і доставка медикаментів та медичного обладнання. Загалом у 2014-2021рр. Швейцарія надала допомоги Україні на суму 250 млн швейцарських франків (далі – CHF), з яких 41,5 млн CHF для гуманітарної підтримки [6; 4].

Швейцарія працювала в Україні в рамках «Стратегії швейцарського співробітництва з Україною на 2015-2018 рр.» та «Стратегії швейцарського співробітництва з Україною на 2020-2023 рр.», спрямованих на підтримку нашої країни на її шляху до миру та побудови інклюзивного суспільства [7; 8]. Чотири пріоритетні напрями швейцарської міжнародної діяльності в Україні: мир, захист та демократичні інституції; сталий розвиток міст; малі та середні підприємства (МСП), конкурентоспроможність; сфера охорони здоров'я [9, p. 2].

Співробітництво Швейцарії та України у сфері політики безпеки насамперед стосується головування Швейцарської Конфедерації в ОБСЄ у 2014 р., коли головним об'єктом уваги цієї структури була ескалація української кризи. Саме тоді Постійна рада ОБСЄ ухвалила рішення направити в Україну Спеціальну моніторингову місію (СММ), яка регулярно інформувала про ситуацію в сфері безпеки, зокрема збирала інформацію, встановлювала факти, надавала звіти про ситуацію щодо безпеки на місцях та виконувала посередницькі функції. Швейцарія надавала СММ фінансову допомогу.

Варто виокремити декілька здобутків швейцарської дипломатії щодо спроб вирішення українського питання. Під керівництвом Швейцарії зросла роль ОБСЄ для європейської безпеки. Також голова ОБСЄ, президент Швейцарії та керівник Федерального департаменту закордонних справ Д. Буркхальтер назвав запланований на 16 березня 2014 р. «референдум» у Криму нелегітимним, оскільки він суперечить Конституції України, виключивши можливість участі в спостереженні за ним місії ОБСЄ. У березні 2014 р. Д. Буркхальтер переконав президента РФ В. Путіна дати згоду на польову місію ОБСЄ в Україні. Зрештою СММ була не лише першою місією, санкціонованою за понад десять років, але й однією з найбільших мандатних польових місій в історії організації. Швейцарець А. Хуг декілька років (2014-2018 рр.) обіймав посаду заступника голови місії. Д. Буркхальтер з метою пошуку шляхів дипломатичного

врегулювання кризи проводив переговори на рівні президентів та міністрів, будучи активним посередником між сторонами конфлікту та зробивши понад 60 заяв щодо кризи в Україні.

17 квітня 2014 р. в Женеві Швейцарія провела першу двосторонню зустріч міністрів закордонних справ України та Росії після усунення президента України В. Януковича та створила швейцарську «Дорожню карту», в якій детально зазначено кроки, необхідні для виконання Женевської угоди за посередництва США та ЄС. Швейцарія також направила до України двох своїх найдосвідченіших дипломатів, послів Т. Гульдіманна та Х. Тальявіні, для стимулювання національного діалогу та сприяння переговорам про припинення вогню у вересні 2014 р. Швейцарська дипломатка Х. Тальявіні, як спецпредставниця голови ОБСЄ в складі ТКГ[1] у 2014-2015 рр., брала участь у переговорах щодо припинення вогню між Києвом, Москвою та проросійськими сепаратистами на сході України, що призвели до Мінських угод у вересні 2014 р. [10].

У контексті переговорів ТКГ інші швейцарські дипломати також виконували різні ролі, як-то Г. Грау – голови ОБСЄ в ТГК з урегулювання російсько-українського конфлікту на Донбасі (грудень 2019-2021 рр.) та Т. Фріш, який працював координатором Гуманітарної робочої групи ТКГ (2015-2021 рр.) та ін. [6].

Щодо діяльності в Україні СММ було багато критики, зокрема цілком справедливої з боку України. Однак попри недосконалість місії СММ, варто зауважити, що інших миротворчих місій – під егідою ООН, ЄС чи НАТО – в Україні не було. Єдина реальна важлива міжнародна присутність «на місцях» в Україні забезпечувалася СММ.

З початком війни в Україні Федеральній Раді довелося прийняти низку рішень щодо нейтралітету. Швейцарія дотримувалася трьох основних підходів щодо Росії та України:

- Політика нейтралітету застосовується до Росії та України, і Швейцарія реалізує свої права та виконує зобов'язання щодо нейтралітету згідно з міжнародним правом.

- Нейтралітет не означає байдужості до серйозних порушень міжнародного права: Федеральна Рада рішуче засудила серйозні порушення міжнародного права з боку РФ з першого дня. Військова агресія Росії є серйозним порушенням заборони застосування сили (п. 4 ст. 2 Статуту ООН), а також державного суверенітету і територіальної цілісності України (п. 1 ст. 2 Статуту ООН). Швейцарія дотримується цієї лінії як на багатосторонньому, так і на двосторонньому рівнях. Так, 2 березня 2022 р. на 11-й спеціальній сесії ООН

[1] Як інструмент дипломатичного вирішення війни на сході України було створено Тристоронню контактну групу (ТКГ), до якої ввійшли представники від ОБСЄ, України та Росії. На переговорах в Мінську ТКГ разом із Нормандською четвіркою (главами держав та урядів Франції, Німеччини, України, Росії) узгодила основи для подальшого переговорного процесу.

Швейцарія (усього 96 держав-членів) схвалила резолюцію Генеральної Асамблеї ООН ES-11/1 із засудженням російського вторгнення в Україну та вимогою повного виведення російських військ і скасування рішення про визнання самопроголошених Донецької та Луганської народних республік. Також країна підтримала Резолюцію ГА ООН ES-11/2 від 24 березня 2022 р. із вимогою до РФ вийти з визнаної суверенної території України і засудженням нападів РФ на цивільне населення та інфраструктуру.

- Нейтралітет сумісний з прийняттям санкцій ЄС: як зазначено в «Білій книзі» про нейтралітет 1993 р., нейтралітет сам по собі не перешкоджає прийняттю економічних санкцій, зокрема поза межами системи ООН. У кожному конкретному випадку Федеральна Рада оцінює, чи відповідає прийняття санкцій загальним інтересам Швейцарії і чи варто їх приймати повністю, частково або з поправками [5, p. 18].

28 лютого Федеральна Рада ухвалила перші пакети санкцій ЄС проти Росії в повному обсязі. На думку Федеральної Ради, ситуація у 2022 р. відрізнялася від анексії Криму в 2014 р. та початку збройного конфлікту на сході України [5, p. 19].

Після початку повномасштабної війни Росії проти України у лютому 2022 р. Швейцарія, зберігаючи політику нейтралітету, вжила низку заходів на підтримку України. Вони охоплюють гуманітарну, фінансову, дипломатичну допомогу та заходи, спрямовані на розмінування. Від початку війни Швейцарія адаптувала свої проєкти та програми відповідно до нових подій. Значна частина населення України залежить від гуманітарної допомоги, тому дії Швейцарії після 24 лютого 2022 р. набули сильного гуманітарного змісту, зокрема вона доставила відповідні вантажі, направила експертів зі Швейцарського підрозділу гуманітарної допомоги (The Swiss Humanitarian Aid Unit, SHA) та надала фінансову підтримку гуманітарним організаціям. Гуманітарна програма Швейцарії в Україні спрямована на задоволення гострих потреб у сфері продовольчої безпеки, захисту жертв та їхніх прав, охорони здоров'я, опалення і енергопостачання, а також водопостачання, санітарії та гігієни (WASH). Швейцарська гуманітарна допомога включала медичне обладнання, генератори, зимовий одяг до України та сусідніх країн (1400 тонн станом на червень 2024 р.) [6; 9, p. 1; 11, p. 7-8].

Між Швейцарією та Україною підтримується активний політичний діалог на найвищому рівні. Під час повномасштабної війни особливе значення мав офіційний візит президента України В. Зеленського до Швейцарії 15-17 січня 2024 р., під час якого відбулися зустрічі з головами обох палат парламенту, лідерами партій та президенткою Швейцарії В. Амхерд.

7 липня 2025 р. у Києві Президент України В. Зеленський провів зустріч із президенткою Національної ради Федеральних зборів Швейцарської Конфедерації М. Рінікер. Окрім низки важливих питань В. Зеленський і М. Рінікер приділили увагу поверненню українських дітей, яких викрала або

незаконно перемістила Росія. Президент наголосив, що це питання є одним із пріоритетів України, та відзначив важливість приєднання Швейцарії до Міжнародної коаліції за повернення українських дітей і підтримки ініціативи Bring Kids Back UA, завдяки якій вдалося повернути близько 1 500 дітей. Швейцарія вже розглядає таку можливість, тривають відповідні процедури в парламенті [12].

У серпні 2025 р. Швейцарія підтримала як спостерігач Заяву Міжнародної коаліції за повернення українських дітей у зв'язку з їх незаконною депортацією та примусовим переміщенням Російською Федерацією [13].

Від початку війни Швейцарія надала близько 5,16 млрд CHF на підтримку осіб з України як у Швейцарії, так і за кордоном (станом на 31 травня 2025 р.). Близько 690 млн CHF з цієї суми було виділено трьом державним структурам, відповідальним за міжнародну співпрацю – SDC, SECO та PHRD у FDFA[2], гуманітарну допомогу, заходи з розвитку та економічного співробітництва. Це включило зокрема доставку товарів допомоги, підтримку системи охорони здоров'я, децентралізації, цифровізації, професійної освіти та навчання, малих і середніх підприємств, а також зміцнення сільськогосподарського сектору. Деякі проєкти та багатосторонні фонди створено на транснаціональному рівні. Наприклад близько 50 млн CHF було використано на міжнародну співпрацю для допомоги потерпілому від війни населенню в сусідніх країнах, особливо в Молдові. Близько 43 млн CHF – це вартість пожежних машин, медичного обладнання та зимового одягу. 4,3 млрд CHF фінансової допомоги надано Швейцарському державному секретаріату з питань міграції (The Swiss State Secretariat for Migration, SEM) та використано для прийняття та підтримки осіб українського походження зі статусом захисту S у Швейцарії. Ці кошти спрямовувалися на підтримку кантонів у сфері соціального забезпечення, адміністративних витрат і різних спеціальних кантональних програм. Інші федеральні відомства також були залучені, внесок яких становив приблизно 38 млн CHF: для захисту культурних цінностей, підтримки українських дослідників у Швейцарії та організації Міжнародної конференції з питань відновлення України в Лугано [6].

Дані Кільського інституту (Ukraine Support Tracker) дещо відрізняються від офіційних швейцарських. Так, у період із 24 січня 2022 р. по 31 жовтня 2025 р. загальна сума допомоги, виділеної Швейцарією Україні (без урахування витрат на біженців), становила 1,09 млрд євро, з яких: гуманітарна допомога – 880 млн євро; фінансова допомога – 210 млн євро. За даними показниками Швейцарія посідає 18-ту позицію серед 42-х країн світу. Загальні витрати на державну

[2] SECO – The State Secretariat for Economic Affairs (Державний секретаріат Швейцарії з економічних питань);
PHRD – The Peace and Human Rights Division (Відділ миру та прав людини);
FDFA – the Federal Department of Foreign Affairs (Федеральний департамент закордонних справ).

допомогу Україні з боку Швейцарії з урахуванням витрат на біженців складають 5,8 млрд євро [14].

Швейцарія надає підтримку трьома способами: 1) як донор фінансових внесків у партнерські організації та через багатосторонні установи, зокрема Світовий банк та Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР); 2) як учасник реалізації власних проєктів через SHA; 3) як захисник дотримання міжнародного гуманітарного права [9, p. 2].

Швейцарія стала одним зі стратегічних партнерів української діджиталізації від 2015 р. і виділяє 58,7 млн CHF упродовж 2024-2028 рр. [15]. Завдяки співпраці запустили застосунок Дія, платформу Дія. Цифрова освіта, COVID-сертифікати, послугу єМалятко, оновлений портал Державної служби статистики, «Єдину платформу місцевої електронної демократії» (e-DEM), яка забезпечує доступ до послуг електронного подання петицій, державного бюджету й електронних консультацій місцевої влади з громадськістю [16].

Швейцарія допомагає Україні в реалізації наступних проєктів: «Згуртованість та регіональний розвиток України» (UCORD); «Децентралізація для розвитку демократичної освіти» (DECIDE); проєкт з підтримки реформи професійної освіти («DECIDE: ПРОФТЕХ»); «Діємо для здоров'я»; «Психічне здоров'я для України» [4].

У грудні 2024 р. Швейцарська Конфедерація ухвалила рішення про зимовий пакет підтримки на суму 45 млн CHF. За дві попередні зими Швейцарія надала загалом 84,5 млн CHF на зимову допомогу [6].

Після руйнування Каховської греблі в червні 2023 р. спеціалісти SHA змогли допомогти з коротко- та середньостроковими рішеннями для пом'якшення наслідків руйнування греблі. SHA надала підтримку у сфері водопостачання, санітарії та гігієни 2 млн осіб з лютого 2022 р., а до 2027 р. планується подвоїти цей показник [6].

Через Швейцарський національний науковий фонд (The Swiss National Science Foundation, SNSF) було створено кредит у розмірі 9 млн CHF для підтримки українських дослідників у Швейцарії. Швейцарський уряд працює над захистом багатої культурної спадщини України, надаючи фінансову підтримку міжнародним організаціям, як-от ЮНЕСКО та ОБСЄ. Було виділено кошти на посилення прикордонного контролю та створення онлайн-платформи для сприяння обміну інформацією між країнами. Захисні та пакувальні матеріали доставлено до понад 150-ти музеїв у різних регіонах країни з метою захисту їхніх колекцій [6].

Швейцарія є одним із ключових партнерів України в процесі відбудови. Федеральна Рада планує довгострокові інвестування у відбудову України та виділяє на цю мету 5 млрд CHF у період 2025-2036 рр. На перший етап (до 2028 р.) виділено 1,5 млрд CHF. Ці кошти передбачаються у рамках «Стратегії

міжнародного співробітництва на 2025-2028 рр.»[3], схваленої парламентом наприкінці 2024 р. Для другого етапу (2029-2036 рр.) заплановано фінансування 3,5 млрд CHF. 12 лютого у Берні Федеральна Рада Швейцарії ухвалила «Програму співпраці з Україною на 2025-2028 рр.», яка стане першим етапом довгострокової 12-річної підтримки України у сфері відбудови, реформ і сталого розвитку [18].

«Програма співпраці з Україною на 2025-2028 рр.» спирається на давню присутність Швейцарії в Україні та поєднує усталені інструменти міжнародного співробітництва (гуманітарна допомога, співробітництво в галузі розвитку та розбудови миру) з новими підходами, як-то гуманітарна протимінна діяльність та цілеспрямована відбудова. Федеральна Рада відводить вирішальну роль швейцарському приватному сектору у відбудові України [18].

Для реалізації і координації програми допомоги та відбудови України Федеральна Рада Швейцарії призначила з 1 січня 2025 р. «делегата з питань відновлення України» – Ж. Гербера, який є відповідальним за керівництво всіма програмами допомоги швейцарського уряду, що нині реалізовуються [19].

Програму співпраці між Швейцарією та Україною на 2025-2028 рр. зосереджено на трьох основних напрямах:

- економічне відновлення, що включає підтримку фінансового сектору, малих і середніх підприємств, створення нових робочих місць, реінтеграцію внутрішньо переміщених осіб, заходи у сфері монетарної політики та управління боргом, створення промислових парків, розвиток сільського господарства та відбудову інфраструктури;
- модернізація державних послуг, зокрема системи охорони здоров'я та освіти, розвиток громадського транспорту, енергозабезпечення та водопостачання; сприяння інноваціям, цифровізації та децентралізації;
- захист цивільного населення, що передбачає гуманітарне розмінування, забезпечення доступу до соціальних послуг, охорони здоров'я та освіти, документування воєнних злочинів, допомогу у пошуку зниклих безвісти осіб та посилення правозахисних механізмів. У своїх миротворчих і гуманітарних місіях Швейцарія зосереджується на наданні екстреної допомоги та захисті людей, постраждалих від війни (пріоритетом є прифронтові регіони) [18, p. 10-11].

Під час Всесвітнього економічного форуму в Давосі, 23 січня 2025 р. Україна та Швейцарія підписали Меморандум про взаєморозуміння між Міністерством економіки України та Державним секретаріатом Швейцарії з економічних питань (SECO) щодо впровадження Конкурсу проєктів із економічного відновлення та реконструкції України у співпраці зі швейцарськими компаніями. Згідно з меморандумом, SECO виділить 50 млн CHF на проєкти

[3] Парламент встановив максимальний фінансовий обсяг у 11,12 млрд CHF для «Стратегії…» з п'ятьма асигнуваннями. У документі Україну визначено одним із головних пріоритетів. 1,5 млрд CHF призначено для підтримки України [17].

швейцарських компаній, що працюють в Україні [20]. 8 квітня 2025 р. підписано Угоду про зміни до згаданого Меморандуму, яка формалізувала рішення Швейцарської Конфедерації збільшити підтримку Конкурсу проєктів із відновлення України до 100 млн CHF [21].

Під час Міжнародної конференції з питань відновлення України (Ukraine Recovery Conference, URC 2025) у Римі 2 липня Україна та Швейцарія підписали Угоду між Кабінетом Міністрів України та Федеральною Радою Швейцарії щодо співробітництва у процесі відновлення України. Після підписання Угоди посол, делегат Федеральної Ради з питань України Ж. Гербер зазначив: «Швейцарія залишається надійним партнером України в процесі відновлення. Наша угода забезпечує не лише фінансову підтримку, але й передачу швейцарських технологій та експертизи для сталого розвитку. Це демонстрація нашої солідарності з українським народом та внесок у стабільність на європейському континенті» [22].

Окремо згадаємо підтримку Швейцарією механізмів та процесів для переслідування військових злочинів за міжнародним правом. Саме тому вона є серед держав, які передали ситуацію в Україні до Міжнародного кримінального суду (МКС) та надали підтримку розслідуванню суду, направивши на обмежений термін судових експертів. Це було необхідною умовою, щоб прокурор МКС міг негайно розпочати розслідування [6]. Одним із напрямів правової допомоги стало сприяння у збиранні доказів воєнних злочинів від початку агресії Росії проти нашої країни. У березні 2022 р. Федеральний прокурор Швейцарії оголосив про створення робочої групи для збору доказів від біженців щодо воєнних злочинів в Україні.

Від листопада 2023 р. Швейцарія є членом Коаліції держав зі створення Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України. Швейцарська Конфедерація також працює над тим, щоб на міжнародному рівні було створено механізм сприяння виплаті Росією репарацій Україні відповідно до міжнародних та національних правових принципів [3, p. 29].

З огляду на масштаби злочинів, пов'язаних із військовою агресією РФ, Швейцарія підтримує Україну в її зусиллях щодо створення додаткових механізмів і заходів для забезпечення кримінальної відповідальності. З цією метою вона підтримує українські НУО, ОБСЄ та ООН у документуванні порушень міжнародного гуманітарного права та прав людини, які може бути використано в додатково створених механізмах встановлення істини.

Присутня також участь швейцарської сторони у вирішенні проблеми зниклих безвісти в Україні, пошуку та ідентифікації загиблих. Швейцарія підтримує українську ініціативу щодо забезпечення комплексних заходів із відшкодування збитків жертвам війни. Вона є членом Реєстру збитків, завданих російською агресією проти України (діє в рамках Ради Європи) та фінансує консультації між українською владою та постраждалими від війни громадами,

спрямовані на забезпечення врахування їхніх потреб у майбутніх заходах та механізмах відшкодування [6].

Різні міжнародні структури, як-то Рада Європи, ГА ООН, Рада ООН з прав людини та Постійна рада ОБСЄ, ухвалили резолюції та інші документи у відповідь на військову агресію Росії в Україні. У рамках цих багатонаціональних форумів Швейцарія засудила військову агресію Росії як серйозне порушення міжнародного права й активно підтримала низку резолюцій [5, p. 21].

Упродовж 2014-2024 рр. (у 2023-2024 рр., як непостійний член Ради Безпеки ООН) країна підтримала усі резолюції, які голосувались у ГА ООН щодо підтвердження суверенітету, політичної незалежності, єдності та територіальної цілісності України в її міжнародно визнаних кордонах; засудження російської агресії проти України, дотримання міжнародного права включно зі Статутом ООН для досягнення всеосяжного, справедливого та стійкого миру в Україні [23].

Швейцарська Конфедерація послідовно приєднувалась до обмежень, запроваджених ЄС проти РФ. Санкції включають цільові заходи проти 1 818-ти осіб та 507-ми організацій (заморожування активів і заборона на поїздки), численні заходи у фінансовому секторі, заборони на торгівлю певними товарами та надання певних послуг російському уряду або російським компаніям. 12 грудня 2025 р. Федеральна Рада розширила санкційні списки щодо Росії та Білорусі, тим самим синхронізувавши зміни, ухвалені ЄС у рамках 19-го пакету санкцій [24].

Відповідно до проведеного в січні 2024 р. щорічного дослідження «Безпека» Військової академії (MILAK) при Швейцарській вищій технічній школі Цюриха (ETH Zurich) та Центру студій безпеки (CSS) Швейцарської вищої технічної школи Цюриха, більшість швейцарців (69%) переконана, що санкції виправдані і сумісні з нейтралітетом (64%). Хоча ці показники у червні 2022 і січні 2023 рр. були вище на 6% [25, s. 17].

Війна в Україні змінює безпекову ситуацію та порядок у Європі та за її межами. Навряд чи Швейцарія зможе самостійно ефективно впоратися з викликами, пов'язаними зі збройним нападом, гібридним веденням конфліктів, кібератаками, дефіцитом енергоресурсів і ядерними загрозами. За баченням швейцарців, збройні сили країни мають бути швидко модернізовані, а також має бути підвищено їхню оперативну сумісність з НАТО та ЄС без відмови від статусу нейтралітету [11, p. 28-29].

У цьому зв'язку Швейцарія здійснила низку заходів для підвищення ступеня обороноздатності країни. Парламент проголосував за збільшення від 2023 р. видатків на збройні сили: вони мають становити 1% ВВП до 2030 р. [11, p. 10]. З метою захисту Швейцарії від повітряних загроз заплановано або вже розпочато закупівлі п'яти німецьких систем IRIS-T SLM для наземної ППО в рамках європейської ініціативи «Небесний щит», 36 винищувачів F-35,

наземних ЗРК великої дальності Patriot. У лютому 2024 р. уряд Швейцарської Конфедерації заявив про збільшення військових витрат упродовж наступних років, ставши останньою європейською країною, яка йде на такий крок після повномасштабного вторгнення Росії в Україну. На оборону до 2035 р. буде виділено додаткового фінансування близько 20 млрд CHF [26; 27; 28].

26 травня 2025 р. представлено оновлену військову стратегію Швейцарії, в якій одними з ключових пріоритетів визначено розвиток стратегічної політики безпеки та посилення армії. 20 червня 2025 р. Федеральна Рада схвалила стратегію політики в галузі озброєнь, метою якої є збереження критично важливої для оборони промислової бази в Швейцарії, що стосується національної безпеки, тобто посилення підтримки вітчизняної оборонної промисловості. Крім того має бути розширено дослідження, розробки й інновації для подальшого розвитку збройних сил, а також активізовано міжнародну співпрацю Швейцарії в галузі озброєнь [29; 30].

Як уже зазначалося, у 2022 р. Швейцарія замовила 5 систем ЗРК Patriot із поставками у 2026-2028 рр. Назріває рішення, що у результаті домовленості країн-партнерів України США відтерміновують постачання Patriot Швейцарії на користь української сторони, оскільки саме ці Patriot є тими, що готові оплачувати європейські партнери для Києва. Першу систему буде направлено не до Берна, а до України, і оплатить її Німеччина. Однак ця система все ще доопрацьовується компанією Raytheon і, як очікується, буде готова не раніше ніж через 6-8 місяців [31].

Доказом цього стало те, що 16 липня 2025 р. Міноборони США повідомило швейцарський DDPS про зміни в пріоритетах постачання ЗРК Patriot, спрямовані на підтримку України і що Швейцарія також зазнала впливу нового пріоритету, зокрема у вигляді затримки призначених для неї поставок. Точний час отримання систем Швейцарією та будь-які подальші наслідки для неї наразі невідомі. Роз'яснення тривають [32].

Натомість, Швейцарська Конфедерація категорично відмовилася постачати Україні свою зброю і навіть заборонила іншим країнам реекспорт швейцарської зброї в Україну. Така позиція визначається традиційним швейцарським нейтралітетом і законами Швейцарії про товари подвійного призначення та військові матеріали[4]. Ця позиція залишається чинною дотепер.

Незважаючи на тиск з боку Києва і його союзників, Швейцарія відхилила прямі запити Німеччини, Іспанії та Данії на експорт зброї швейцарського

[4] У Швейцарії товари подвійного призначення регулюються Законом про контроль товарів (946.202 Federal Act of 13 December 1996 on the Control of Dual-Use Goods, Specific Military Goods and Strategic Goods (Goods Control Act, GCA) та Постановою про контроль товарів (946.202.1 Ordinance of 3 June 2016 on the Export, Import and Transit of Dual Use Goods, Specific Military Goods and Strategic Goods (Goods Control Ordinance, GCO).
Закон про військові матеріали (514.51 Federal Act of 13 December 1996 on War Material (War Material Act, WMA).

виробництва, таким чином блокувавши реекспорт озброєння до України. Як приклад можна навести історію навколо майже сотні танків Leopard 1A5 швейцарського походження. 96 таких танків належать швейцарській компанії Ruag AG та перебувають в Італії на зберіганні. Саме ці машини мали увійти у пакет допомоги від Нідерландів та Німеччини, а їхнє відновлення планувалось на заводі Rheinmetall, який і мав викупити ці машини у Ruag AG [33].

Через зазначені вище особливості законодавства країни реекспорт цих танків до України було заборонено і попри всі спроби сторін швейцарські урядовці дали дозвіл лише на продаж до Німеччини, причому зі спеціальними умовами, які забороняють подальше постачання в Україну у вигляді цілих машин, їхніх компонентів чи запчастин [34]. У відповідному рішенні швейцарського уряду щодо причин відмови зазначено, що це «суперечить чинному законодавству» та призвело б до «коригування політики нейтралітету». Берлін зіткнувся з такою ж позицією країни щодо боєприпасів до зенітних систем Gepard. Ситуація зрештою вирішилась тим, що їх виробництво розпочав Rheinmetall [33].

SECO двічі блокував запити Німеччини на реекспорт до України боєприпасів швейцарського виробництва до БМП Marder. Офіційна причина – Швейцарія відмовляється постачати зброю в зони конфлікту. У 2022 р. уряд Швейцарії ветував запит Данії на відправку Україні бойових машин швейцарського виробництва, відхиливши заявку Данії на постачання двох десятків колісних бронемашин Piranha III [35].

У парламенті розглядалося кілька ініціатив, спрямованих на послаблення правил реекспорту, зокрема боєприпасів до України, але до прийняття будь-якого рішення не дійшло. Наприклад на початку червня 2023 р. Рада кантонів проголосувала за дозвіл на реекспорт озброєння до України. Але 2 червня Національна рада відхилила законопроєкт, відомий як «Lex Ukraine», який дозволив би третім державам передавати Україні зброю швейцарського виробництва [36].

Важливим складником швейцарського нейтралітету стали послуги посередництва – добрі послуги (англ. – good offices). Швейцарія запропонувала свої добрі послуги обом сторонам на початку війни, усталену платформу у формі Міжнародної Женеви. На прохання Києва Швейцарія та Україна домовилися про представництво українських інтересів у Росії Швейцарією (мандат захисної сили). Росія публічно відхилила мандат [6].

Швейцарія є важливим дипломатичним майданчиком для проведення міжнародних заходів на підтримку України. Передовсім необхідно згадати про Міжнародну конференцію з питань відновлення України (Ukraine Recovery Conference, URC 2022), яка стала циклом щорічних заходів, перший із яких проведено Україною спільно зі Швейцарією у Лугано 4-5 липня 2022 р. Тут було закладено політичну платформу для майбутньої відбудови та розвитку України («Принципи Лугано»), що об’єднала зусилля низки країн світу, зібравши представників урядів, міжнародних організацій, наукових кіл,

аналітичних центрів, громадянського суспільства та приватного сектору (доповідало понад 1 000 осіб з 58-ми міжнародних делегацій). Після заходу в Лугано міжнародне співтовариство надало значну допомогу Україні [37].

Швейцарія також активно працювала над проведенням зустрічі радників із національної безпеки та зовнішньої політики, яка відбулася в Давосі 14 січня 2024 р. та зібрала представників понад 80-ти країн та міжнародних організацій.

15-16 червня 2024 р. Україна разом зі Швейцарією організувала Саміт з питань миру в Україні на курорті Бюргеншток (кантон Нідвальден). Головною метою саміту було каталізувати майбутній мирний процес. У ньому взяло участь 100 делегацій, включаючи 55 глав держав та урядів з усіх континентів. За підсумками Саміту миру було оприлюднено Спільне комюніке про основи миру, яке нині підтримало 95 держав та міжнародних організацій [38].

Швейцарія визначила протимінну діяльність в Україні пріоритетним напрямом і стала однією з країн-лідерів за обсягом наданої допомоги у сфері гуманітарного розмінування. Загальна сума анонсованої та наданої допомоги становить понад 134 млн дол. США. Швейцарія фінансує проєкти з розмінування, надає технічну підтримку для знищення мін та інших вибухонебезпечних предметів, підтримує програми з навчання місцевого населення безпечним методам поведінки із ними [39].

29 вересня 2023 р. уряд Швейцарії схвалив 4-річний пакет (2024-2027 рр.) допомоги на загальну суму 100 млн CHF, призначеної виключно для гуманітарного розмінування в Україні. 9 жовтня 2024 р. Федеральна Рада вирішила виділити додаткові 30 млн CHF на роботу FSD у Харківській та Херсонській областях на період до 2027 р. [6].

17-18 жовтня 2024 р. у Швейцарії пройшла щорічна Конференція з питань протимінної діяльності в Україні–2024 (UMAC-2024). На запрошення співорганізаторів України та Швейцарії до Лозанни приїхали представники понад 60-ти країн та міжнародних організацій [40]. В результаті конференції уряди Великої Британії та Швейцарії підтримали проєкт пріоритезації в гуманітарному розмінуванні. Він реалізовується на базі платформи міжнародної технологічної компанії Palantir, що розробляє програмне забезпечення для інтеграції та аналізу великих масивів даних із використанням ШІ [41]. Також Україна отримала від SDC першу з трьох важких машин для розмінування GCS-200 [39]. Загалом країни-партнери оголосили про додаткові зобов'язання на підтримку гуманітарного розмінування на суму майже 70 млн дол. США [42].

У квітні 2025 р. Швейцарія прийняла Третій Воркшоп з координації партнерів у сфері протимінної діяльності в Україні, який зібрав понад 100 представників урядів, міжнародних організацій та фахівців напряму [43].

Після повномасштабного російського вторгнення Швейцарія прийняла значну кількість українських біженців та запропонувала їм спеціальний статус захисту. Станом на 30 квітня 2025 р. в Швейцарії офіційно зареєстровано 69 870

біженців з України [44]. Українці розселені рівномірно по всіх кантонах. Загальні витрати уряду Швейцарії на підтримку біженців з України у 2022-2025 рр. склали понад 4,27 млрд євро (за даними Кільського інституту 16 позиція серед 41 країни світу) [14].

У Швейцарії до біженців з України застосовується Статус захисту S від березня 2022 р. Він означає, що українці не повинні проходити процедуру отримання притулку і можуть претендувати на житло, фінансову підтримку та медичну допомогу. Дуже важливо, що в рамках тимчасового захисту людям дозволяється їхати з країни в їхніх потребах, повертатися без додаткових дозволів на в'їзд, працевлаштовуватися, а їхнім дітям – навчатися у школі [45].

Варто відзначити, що велика кількість українських біженців створює значне навантаження на систему надання притулку. Місцева влада на рівні кантонів та комун зобов'язана забезпечувати довгострокове житло для шукачів притулку, чия кількість залишається практично стабільною або навіть дещо зростає. Від січня 2025 р. подано близько 3,3 тис. нових заяв, тоді як лише близько 2,6 тис. осіб повернулося в Україну [6; 46]. Лише 25-26% українців у Швейцарії працевлаштовано. Цьому є три основні причини: невизнання дипломів, мова, відсутність механізму зустрічі роботодавців і шукачів роботи [47]. Федеральна Рада Швейцарії періодично здійснює заходи з інтеграції українців у ринок праці, які розпочалися ще у квітні 2022 р.

У 2024 р. парламент Швейцарії ухвалив рішення, згідно з яким не всі українці повинні отримувати захист. На статус захисту S можуть претендувати тільки вихідці з окупованих територій або регіонів із активними бойовими діями. Особи, які вже отримали захист, виключені з цієї зміни [46].

На початку жовтня 2025 р. швейцарський уряд продовжив статус захисту S для українських біженців до початку березня 2027 р. Однак тепер до заявників ставитимуться залежно від регіону їхнього походження на час надання статусу захисту. Таким чином уряд прагне виконати вимогу парламенту. Це нове правило набуло чинності 1 листопада 2025 р. Ті, кому вже надано статус S, не підпадають під це обмеження. Особи з України, які більше не отримують статус S згідно з новими правилами, можуть подати заяву на отримання притулку [48].

Окремим важливим питанням, яке цікавить Україну, є питання російських коштів у швейцарських банках. На березень 2025 р. SECO заморозив близько 8,3 млрд дол. російських активів. Кількість заблокованих об'єктів нерухомості у Швейцарії становить 14 у шести кантонах [49]. За різними оцінками, у швейцарських банках зберігається від 165 до 220 млрд дол., пов'язаних із Росією [50].

Парламент Швейцарії підтримав використання заморожених активів РФ на фінансування України. Рада кантонів 7 березня 2024 р. схвалила цю пропозицію. Перед цим аналогічне рішення ухвалила Національна рада. Тож Федеральна Рада країни тепер може працювати над створенням міжнародно-правової бази для використання заморожених активів держави-агресора для

виплати репарацій країнам, що зазнали нападу. Водночас у 2023 р. Швейцарія відхилила пропозицію про приєднання країни до робочої групи G7 з пошуку активів підсанкційних росіян [51]. Також Швейцарія не вилучатиме доходи з російських активів для України.

Висновки. Швейцарія підтримує суверенітет і територіальну цілісність України, наші зусилля для досягнення справедливого миру.

З початком повномасштабної війни РФ проти України Швейцарська Конфедерація однозначно засудила російську агресію і прийняла санкції ЄС, демонструючи тим самим солідарність із Україною та її народом. Вона впроваджує різноманітні заходи для підтримки України, надаючи гуманітарну, фінансову, правову допомогу, зокрема залучена до механізмів і процесів, спрямованих на притягнення Росії до відповідальності за воєнні злочини відповідно до міжнародного права, надала статус захисту S для осіб з України, які шукають тимчасового захисту у Швейцарії. Країна стала однією із лідерів за обсягом наданої допомоги у сфері гуманітарного розмінування. Швейцарія підтримує Україну на дипломатичному полі не лише одноосібно або в рамках міжнародних організацій, але й стала міжнародним майданчиком для допомоги, запропонувала свої добрі послуги для посередницької діяльності. Загалом від початку повномасштабної війни Швейцарія сприяє Україні у чотирьох пріоритетних сферах: гуманітарна допомога, процеси реформ, які необхідні для реалізації успішного євроінтеграційного курсу, дипломатична підтримка миру й участь у процесі відновлення.

Особливо важливо, що Швейцарія заявила про системну підтримку України у питаннях відновлення та довгострокової відбудови. Підтвердженням цього стало схвалення «Програми співпраці з Україною на 2025-2028 рр.».

Швейцарська Конфедерація залишається нейтральною у воєнному плані, однак при цьому підвищує свою обороноздатність, налагоджує тісніші зв'язки у сфері оборони та безпеки з ЄС і НАТО. Її небезпідставно критикують на міжнародному рівні за позицію щодо заборони реекспорту озброєнь, які могли би знадобитися для боротьби з російською агресією. Швейцарія заблокувала частину активів підсанкційних російських осіб, однак у швейцарських банках зберігаються значно більші суми коштів, пов'язаних із Росією. Буде справедливо, якщо заморожені активи РФ у Швейцарії буде використано для компенсації Україні як жертві агресії.

Більшої уваги та активності швейцарської сторони потребує Україна й у питанні повернення депортованих Росією українських дітей і полонених.

Звичайно, збереження заборони реекспорту швейцарської зброї або її компонентів є негативним чинником для обороноздатності України. З іншого боку, постачання зброї Швейцарією навряд чи має вирішальне значення для завершення війни. Не варто акцентувати увагу лише на воєнних питаннях, оскільки зазначена нейтральна держава з потужними фінансовими й економічними можливостями досить активно допомагає в інших сферах. На

наше переконання, нинішній внесок Швейцарії у міжнародну допомогу Україні є виявом солідарності та міцного партнерства між нашими державами.

Список використаних джерел та літератури

1. Swiss Neutrality. *Federal Department of Foreign Affairs.* Bern. 4.03.2022. 17 p. URL: https://www.eda.admin.ch/eda/en/fdfa/foreign-policy/international-law/neutrality.html
2. Aeschimann S., Bichet E., Catrina Ch., Huser B. and other. Swiss Neutrality. *Federal Department of Defence, Civil Protection and Sports (DDPS) in conjunction with the Federal Department of Foreign Affairs (FDFA).* Bern, 2004. 23 p. URL: https://www.files.ethz.ch/isn/14841/broch_neutrality_e22.pdf
3. Foreign Policy Strategy 2024-27. *Federal Department of Foreign Affairs.* 4.02.2024. 52 p. URL: https://www.eda.admin.ch/eda/en/fdfa/foreign-policy/implementing-foreign-policy/aussenpolitischestrategie.html
4. Посольство України в Швейцарській Конфедерації та в Князівстві Ліхтенштейн (за сумісництвом). URL: https://switzerland.mfa.gov.ua/
5. Clarity and guidance on neutrality policy. Federal Council report in response to Postulate 22.3385 put forward by the Council of States Foreign Affairs Committee (FAC-S), 11 April 2022. 26.10.2022. 36 p. URL: https://www.eda.admin.ch/content/dam/eda/en/documents/aussenpolitik/voelkerrecht/20221026-neutralitaetsbericht_EN.pdf
6. Support of the Confederation for the people affected by the war in Ukraine. *Federal Department of Foreign Affairs.* 12.12.2025. URL: https://www.fdfa.admin.ch/eda/en/fdfa/fdfa/aktuell/dossiers/krieg-gegen-ukraine.html
7. Стратегія швейцарського співробітництва з Україною на 2015-2018 роки. *Федеральний Департамент закордонних справ (FDFA) Управління з політичних питань (DP), Швейцарська агенція розвитку та співробітництва (SDC); Федеральний Департамент Швейцарії з економічних питань, освіти та науки, Державний секретаріат Швейцарії з економічних питань (SECO). Берн, Швейцарія; Швейцарське бюро співробітництва в Україні (ШБС), Київ, Україна.* Київ: Поліграфія ТОВ «ВЕЛА-АРТ», 2015. 48 с. URL: https://www.eda.admin.ch/dam/deza/de/documents/laender/DEZA_Cooperation_Strategy_Ukraine_2015-18_UK_WEB.pdf
8. Програма швейцарського співробітництва з Україною на 2020-2023 роки. *Федеральний Департамент закордонних справ (FDFA), Швейцарська агенція розвитку та співробітництва (SDC). Берн, Швейцарія.* Київ: Поліграфія ТОВ «ВЕЛА-АРТ», 2020. 44 с. URL: https://www.eda.admin.ch/dam/countries/countries-content/ukraine/uk/swiss-cooperation-programme-ukraine-2020-23_UA.pdf
9. Switzerland's engagement in Ukraine. June 2024. 2 p. URL: https://www.deza.eda.admin.ch/dam/en/sd-web/xz0sJqbLPW0c/Laender-Factsheet-Ukraine_EN.pdf
10. Nünlist Christian. Summing Up Switzerland's 2014 Chairmanship of the OSCE. *CSS ETN Zurich.* 23.12.2014. URL: https://isnblog.ethz.ch/international-relations/summing-up-switzerlands-2014-chairmanship-of-the-osce
11. Supplementary Report to the Security Policy Report 2021 on the Consequences of the War in Ukraine, Report of the Federal Council of 7 September 2022. 2022. 29 p. URL: https://backend.sepos.admin.ch/fileservice/sdweb-docs-prod-seposch-files/files/2024/09/10/555de5a4-cce3-47f7-8078-bfac42c305b6.pdf
12. Володимир Зеленський зустрівся з Президенткою Національної ради Швейцарії. *Офіційне інтернет-представництво Президента України.* 7.12.2025. URL: https://www.president.gov.ua/news/volodimir-zelenskij-zustrivsya-z-prezidentkoyu-nacionalnoyi-98881

13. Тридцять вісім країн разом із Радою Європи та ЄС закликали Росію негайно та безумовно повернути українських дітей. *Офіційне інтернет-представництво Президента України.* 5.08.2025. URL: https://www.president.gov.ua/news/tridcyat-visim-krayin-razom-iz-radoyu-yevropi-ta-yes-zaklika-99337
14. Ukraine Support Tracker. *Kiel Institut.* 10.12.2025. URL: https://www.kielinstitut.de/topics/war-against-ukraine/ukraine-support-tracker/
15. Мінцифри: Швейцарія виділяє 58,7 млн франків на розвиток цифрової України. *Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України.* 7.06.2024. URL: https://www.kmu.gov.ua/news/mintsyfry-shveitsariia-vydiliaie-587-mln-frankiv-na-rozvytok-tsyfrovoi-ukrainy
16. Доступні адмінпослуги для кожного: Швейцарія передала автомобілі для роботи мобільних ЦНАПів на Херсонщині. *Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України.* 4.12.2023. URL: https://www.kmu.gov.ua/news/dostupni-adminposluhy-dlia-kozhnoho-shveitsariia-peredala-avtomobili-dlia-roboty-mobilnykh-tsnapiv-na-khersonshchyni
17. Switzerland's international cooperation strategy 2025-2028. *The Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC).* 29.04.2025. 58 p. URL: https://www.deza.eda.admin.ch/en/switzerlands-international-cooperation-strategy-2025-2028
18. Ukraine Country Programme 2025-2028 (Phase 1). *Federal Department of Foreign Affairs.* 26.08.2025. 22 p. URL: https://www.eda.admin.ch/countries/ukraine/en/home/international-cooperation/strategy.html
19. Jacques Gerber appointed Federal Council Delegate for Ukraine. *News Service Bund. The portal of the Swiss government.* 4.09.2024. URL: https://www.news.admin.ch/en/nsb?id=102346
20. Мінекономіки: Швейцарія запустила програму підтримки відбудови України на 2025-2028 роки. *Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України.* 14.02.2025. URL: https://www.kmu.gov.ua/news/minekonomiky-shveitsariia-zapustyla-prohramu-pidtrymky-vidbudovy-ukrainy-na-2025-2028-roky
21. Мінекономіки: Україна та Швейцарія підписали угоду про подвоєння фінансування проектів відбудови до 100 млн франків. *Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України.* 8.04.2025. URL: https://www.kmu.gov.ua/news/minekonomiky-ukraina-ta-shveitsariia-pidpysaly-uhodu-pro-podvoiennia-finansuvannia-proektiv-vidbudovy-do-100-mln-frankiv
22. Україна та Швейцарія підписали двосторонню угоду щодо довготривалого співробітництва для підтримки відновлення країни. *Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України.* 10.10.2025. URL: https://www.kmu.gov.ua/news/ukraina-ta-shveitsariia-pidpysaly-dvostoronniu-uhodu-shchodo-dovhotryvaloho-spivrobitnytstva-dlia-pidtrymky-vidnovlennia-krainy
23. United Nations. URL: https://www.un.org/en/
24. Швейцарія розширила санкції проти Росії та Білорусі в рамках 19-го пакету ЄС. *УКРІНФОРМ.* 12.12.2025. URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-world/4069088-svejcaria-rozsirila-sankcii-proti-rosii-ta-bilorusii-v-ramkah-19go-paketu-es.html
25. Szvircsev Tresch T., Wenger A., De Rosa S., Ferst T., Honegger M., Rizzo E., Robert J. Studie "Sicherheit 2024». Aussen-, Sicherheits- und Verteidigungspolitische Meinungsbildung im Trend. Bericht zur Medienkonferenz vom 26. März 2024. Militärakademie (MILAK) an der ETH Zürich und Center for Security Studies (CSS), ETH Zürich. 2024. 422 s. URL: https://css.ethz.ch/content/dam/ethz/special-interest/gess/cis/center-for-securities-studies/pdfs/Sicherheit_2024_Medienbericht.pdf
26. Швейцарія остаточно затвердила придбання 36 американських F-35. *Європейська правда.* 19.09.2022. URL: https://www.eurointegration.com.ua/news/2022/09/19/7147096/

27. Нейтральна Швейцарія виділить додаткові $22,58 млрд на оборону до 2035 року. *Європейська правда.* 14.02.2024. URL: https://www.eurointegration.com.ua/news/2024/02/14/7179610/
28. Швейцарія у конкурсі на ЗРК з одним учасником через рік остаточно обрала IRIS-T SLM за 700 млн євро. *Defense Express.* 4.07.2025. URL: https://defence-ua.com/news/shvejtsarija_u_konkursi_na_zrk_z_odnim_uchasnikom_cherez_rik_ostatochno_obrala_iris_t_slm_za_700_mln_jevro-19404.html
29. Federal Council approves armaments policy strategy. *The Federal Office of Public Health (FOPH).* 20.06.2025. URL: https://www.bag.admin.ch/en/newnsb/yaX-0FA8gRpp
30. Switzerland to bolster ailing armaments industry. *Swissinfo.* 20.06.2025. URL: https://www.swissinfo.ch/eng/various/federal-council-gears-armaments-policy-to-worsening-global-situation/89552852
31. Hat Trump uns beim Waffen-Deal für die Ukraine ausgetrickst? *Bild.* 18.07.2025. URL: https://www.bild.de/politik/inland/deutschland-muss-flugabwehr-liefern-trump-ueberrascht-mit-entscheidung-687a46d2554a3718a6c1eaa2
32. Patriot GBAD systems: US informs Switzerland on delayed delivery. *Federal Department of Defence, Civil Protection and Sport DDPS.* 17.07.2025. URL: https://www.vbs.admin.ch/en/newnsb/UTork_XRoVDMOoX3GRUCl
33. Швейцарія відмовила у реекспорті майже сотні Leopard 1 до України. *Defense Express.* 28.06.2023. URL: https://defence-ua.com/news/shvejtsarija_vidmovila_u_reeksporti_majzhe_sotni_leopard_1_do_ukrajini-12038.html
34. Стала відома доля швейцарських Leopard 1, які заборонили передавати ЗСУ за будь-яких умов. *Defense Express.* 17.06.2025. URL: https://defence-ua.com/news/stala_vidoma_dolja_shvejtsarskih_leopard_1_jaki_zaboronili_peredavati_zsu_za_bud_jakih_umov-19196.html
35. «Війна» за «броню» для ЗСУ триває, цього разу ціль – бронемашини Piranha III. *Defense Express.* 1.06.2022. URL: https://defence-ua.com/news/vijna_za_bronju_dlja_zsu_trivaje_tsogo_razu_tsil_bronemashini_piranha_iii-7606.html
36. Деталі згоди Швейцарії на реекспорт озброєння в Україну: купа умов й не факт, що буде прийнято. *Defense Express.* 7.06.2023. URL: https://defence-ua.com/weapon_and_tech/detali_zgodi_shvejtsariji_na_reeksport_ozbrojennja_v_ukrajinu_kupa_umov_j_ne_fakt_scho_bude_prijnjato-11816.html
37. 4-5 липня 2022 року Швейцарія спільно з Україною прийняла Міжнародну конференцію з питань відновлення України (URC 2022) у м. Лугано. (2022). *Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України.* URL: https://ua.urc-international.com/past-conferences/urc22/ukraine-recovery-conference-2022-mizhnarodna-konferenciya-z-pitan-vidnovlennya-ukrayini
38. Формула миру. *Міністерство закордонних справ України.* 24.07.2024. URL: https://mfa.gov.ua/protidiya-agresiyi-rf/formula-miru
39. Швейцарія передасть Україні три важкі машини для розмінування. *Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України.* 17.10.2024. URL: https://me.gov.ua/News/Detail/94d667a6-e8cd-472c-b1a1-ac803bc72f55?lang=uk-UA&title=SHveitsariiaPeredastMashiniDliaRozminuvannia
40. Понад 60 країн та міжнародних організацій: у Лозанні стартувала щорічна конференція з питань протимінної діяльності в Україні-2024. *Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України.* 17.10.2024. URL: https://me.gov.ua/News/Detail/e32c8446-d544-4b51-9603-8cf6082cb1f5?lang=uk-UA&title=Ponad60-KrainTaMizhnarodnikhOrganizatsii-ULozanniStartuvalaSchorichnaKonferentsiiaZPitanProtiminnoiDiialnostiVUkraini2024-
41. Велика Британія та Швейцарія підтримають проєкт пріоритезації в гуманітарному розмінуванні. *Міністерство економіки, довкілля та сільського*

господарства України. 17.10.2024. URL: me.gov.ua/News/Detail/62f15a62-305d-4527-a779-0d1a488039f9?lang=uk-UA&title=PrioritezatsiiaVGumanitarnomuRozminuvanni
42. 70 мільйонів доларів США, техніка для розмінування і підтримка інноваційних проєктів – підсумки першого дня UMAC 2024. *Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України.* 17.10.2024. URL: https://me.gov.ua/News/Detail/ec1b20e7-34ce-4458-ae48-44b4aa1e30a4?lang=uk-UA&title=70-MilionivDolarivUmac2024
43. Понад 100 представників урядів, міжнародних організацій та операторів протимінної діяльності зібрались на координаційний партнерський воркшоп в Женеві. *Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України.* 8.04.2025. URL: https://www.kmu.gov.ua/news/ponad-100-predstavnykiv-uriadiv-mizhnarodnykh-orhanizatsii-ta-operatoriv-protyminnoi-diialnosti-zibralys-na-koordynatsiinyi-partnerskyi-vorkshop-v-zhenevi
44. Estimated number of refugees from Ukraine recorded in Europe and Asia since February 2022 as of May 2025, by selected country. *Statista.* 2025. URL: https://www.statista.com/statistics/1312584/ukrainian-refugees-by-country/
45. Швейцарія без змін продовжила статус захисту для біженців з України. *Європейська правда.* 4.09.2024. URL: https://www.eurointegration.com.ua/news/2024/09/4/7193512/
46. Weniger Schutz für Ukraine-Flüchtlinge: Der Bundesrat entscheidet demnächst über eine Einschränkung des Schutzstatus S. *NZZ.* 19.06.2025. URL: https://www.nzz.ch/schweiz/weniger-schutz-fuer-ukraine-fluechtlinge-der-bundesrat-entscheidet-demnaechst-ueber-eine-einschraenkung-des-schutzstatus-s-ld.1889518
47. Робота для біженців, їхнє повернення і допомога Україні. Ексклюзивне інтерв'ю з послом Швейцарії. *Радіо Свобода.* 14.11.2024. URL: https://www.radiosvoboda.org/a/ty-iak-eksklyuzyvne-interviyu-z-poslom-shveytsariyi/33202144.html
48. Swiss government updates S status rules for Ukrainian refugees. *Swissinfo.* October 8.10.2025. URL: https://www.swissinfo.ch/eng/swiss-politics/status-s-for-ukraine-refugees-now-depends-on-region-of-origin/90132894
49. Швейцарія заморозила ще близько $1,8 млрд активів Росії. *Європейська правда.* 1.04.2025. URL: https://www.eurointegration.com.ua/news/2025/04/1/7208522/
50. Парламент Швейцарії не підтримав приєднання до групи G7 з пошуку росактивів. *Європейська правда.* 17.04.2024. URL: https://www.eurointegration.com.ua/news/2024/04/17/7184046/
51. Парламент Швейцарії підтримав використання активів РФ на фінансування України. *Європейська правда.* 7.03.2024. URL: https://www.eurointegration.com.ua/news/2024/03/7/7181288/

References

1. Swiss Neutrality. (2022, March 04). *Federal Department of Foreign Affairs.* Bern. [Online]. Available from: https://www.eda.admin.ch/eda/en/fdfa/foreign-policy/international-law/neutrality.html [In English].
2. Aeschimann, S., & Bichet, E., & Catrina, Ch., & Huser, B. and other. (2004). *Swiss Neutrality. Federal Department of Defence, Civil Protection and Sports (DDPS) in conjunction with the Federal Department of Foreign Affairs (FDFA).* Bern. [Online]. Available from: https://www.files.ethz.ch/isn/14841/broch_neutrality_e22.pdf [In English].
3. Foreign Policy Strategy 2024-27. (2024, February 04). *Federal Department of Foreign Affairs*. [Online]. Available from: https://www.eda.admin.ch/eda/en/fdfa/foreign-policy/implementing-foreign-policy/aussenpolitischestrategie.html [In English].
4. *Posolstvo Ukrainy v Shveitsarskii Konfederatsii ta v Kniazivstvi Likhtenshtein (za sumisnytstvom).* [Online]. Available from: https://switzerland.mfa.gov.ua/ [In Ukrainian].
5. Clarity and guidance on neutrality policy. *Federal Council report in response to Postulate 22.3385 put forward by the Council of States Foreign Affairs Committee (FAC-S), 11.04.2022.*

(2022, October 26). [Online]. Available from: https://www.eda.admin.ch/content/dam/eda/en/documents/aussenpolitik/voelkerrecht/20221026-neutralitaetsbericht_EN.pdf [In English].

6. Support of the Confederation for the people affected by the war in Ukraine. (2025, December 12). *Federal Department of Foreign Affairs.* [Online]. Available from: https://www.fdfa.admin.ch/eda/en/fdfa/fdfa/aktuell/dossiers/krieg-gegen-ukraine.html [In English].
7. Stratehiia shveitsarskoho spivrobitnytstva z Ukrainoiu na 2015-2018 roky. (2015). *Federalnyi Departament zakordonnykh sprav (FDFA) Upravlinnia z politychnykh pytan (DP), Shveitsarska ahentsiia rozvytku ta spivrobitnytstva (SDC); Federalnyi Departament Shveitsarii z ekonomichnykh pytan, osvity ta nauky, Derzhavnyi sekretariat Shveitsarii z ekonomichnykh pytan (SECO). Bern, Shveitsariia; Shveitsarske biuro spivrobitnytstva v Ukraini (ShBS), Kyiv, Ukraina.* Kyiv: Polihrafiia TOV "VELA-ART". [Online]. Available from: https://www.eda.admin.ch/dam/deza/de/documents/laender/DEZA_Cooperation_Strategy_Ukraine_2015-18_UK_WEB.pdf [In Ukrainian].
8. Prohrama shveitsarskoho spivrobitnytstva z Ukrainoiu na 2020–2023 roky. (2020). *Federalnyi Departament zakordonnykh sprav (FDFA), Shveitsarska ahentsiia rozvytku ta spivrobitnytstva (SDC). Bern, Shveitsariia.* Kyiv: Polihrafiia TOV "VELA-ART". [Online]. Available from: https://www.eda.admin.ch/dam/countries/countries-content/ukraine/uk/swiss-cooperation-programme-ukraine-2020-23_UA.pdf [In Ukrainian].
9. *Switzerland's engagement in Ukraine.* (2024, June). [Online]. Available from: https://www.deza.eda.admin.ch/dam/en/sd-web/xz0sJqbLPW0c/Laender-Factsheet-Ukraine_EN.pdf [In English].
10. Nünlist Christian. Summing Up Switzerland's 2014 Chairmanship of the OSCE. (2014, December 23). *CSS ETN Zurich.* [Online]. Available from: https://isnblog.ethz.ch/international-relations/summing-up-switzerlands-2014-chairmanship-of-the-osce [In English].
11. *Supplementary Report to the Security Policy Report 2021 on the Consequences of the War in Ukraine, Report of the Federal Council of 7 September 2022.* (2022). [Online]. Available from: https://backend.sepos.admin.ch/fileservice/sdweb-docs-prod-seposch-files/files/2024/09/10/555de5a4-cce3-47f7-8078-bfac42c305b6.pdf [In English].
12. Volodymyr Zelenskyi zustrivsia z Prezydentkoiu Natsionalnoi rady Shveitsarii. (2025, 07 lypnia). *Ofitsiine internet-predstavnytstvo Prezydenta Ukrainy.* [Online]. Available from: https://www.president.gov.ua/news/volodimir-zelenskij-zustrivsya-z-prezidentkoyu-nacionalnoyi-98881 [In Ukrainian].
13. Trydtsiat visim krain razom iz Radoiu Evropy ta YES zaklykaly Rosiiu nehaino ta bezumovno povernuty ukrainskykh ditei. (2025, 05 serpnia). *Ofitsiine internet-predstavnytstvo Prezydenta Ukrainy.* [Online]. Available from: https://www.president.gov.ua/news/tridcyat-visim-krayin-razom-iz-radoyu-yevropi-ta-yes-zaklika-99337 [In Ukrainian].
14. Ukraine Support Tracker. *Kiel Institut.* (2025, December 10). [Online]. Available from: https://www.kielinstitut.de/topics/war-against-ukraine/ukraine-support-tracker/ [In English].
15. Mintsyfry: Shveitsariia vydiliaie 58,7 mln frankiv na rozvytok tsyfrovoi Ukrainy. (2024, 07 chervnia). *Uriadovyi portal. Yedynyi veb-portal orhaniv vykonavchoi vlady Ukrainy*. Available from: https://www.kmu.gov.ua/news/mintsyfry-shveitsariia-vydiliaie-587-mln-frankiv-na-rozvytok-tsyfrovoi-ukrainy [In Ukrainian].
16. Dostupni adminposluhy dlia kozhnoho: Shveitsariia peredala avtomobili dlia roboty mobilnykh TSNAPiv na Khersonshchyni. (2023, 04 hrudnia). *Uriadovyi portal. Yedynyi veb-portal orhaniv vykonavchoi vlady Ukrainy*. [Online]. Available from: https://www.kmu.gov.ua/news/dostupni-adminposluhy-dlia-kozhnoho-shveitsariia-peredala-avtomobili-dlia-roboty-mobilnykh-tsnapiv-na-khersonshchyni [In Ukrainian].
17. Switzerland's international cooperation strategy 2025-2028. (2025, April 29). *The Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC).* [Online]. Available from:

https://www.deza.eda.admin.ch/en/switzerlands-international-cooperation-strategy-2025-2028 [In English].
18. Ukraine Country Programme 2025–2028 (Phase 1). (2025, August 26). *Federal Department of Foreign Affairs.* [Online]. Available from: https://www.eda.admin.ch/countries/ukraine/en/home/international-cooperation/strategy.html [In English].
19. Jacques Gerber appointed Federal Council Delegate for Ukraine. (2024, September 04). *News Service Bund. The portal of the Swiss government.* [Online]. Available from: https://www.news.admin.ch/en/nsb?id=102346 [In English].
20. Minekonomiky: Shveitsariia zapustyla prohramu pidtrymky vidbudovy Ukrainy na 2025-2028 roky. (2025, 14 liutoho). *Uriadovyi portal. Yedynyi veb-portal orhaniv vykonavchoi vlady Ukrainy*. [Online]. Available from: https://www.kmu.gov.ua/news/minekonomiky-shveitsariia-zapustyla-prohramu-pidtrymky-vidbudovy-ukrainy-na-2025-2028-roky [In Ukrainian].
21. Minekonomiky: Ukraina ta Shveitsariia pidpysaly uhodu pro podvoiennia finansuvannia proektiv vidbudovy do 100 mln frankiv. (2025, 08 kvitnia). *Uriadovyi portal. Yedynyi veb-portal orhaniv vykonavchoi vlady Ukrainy.* [Online]. Available from: https://www.kmu.gov.ua/news/minekonomiky-ukraina-ta-shveitsariia-pidpysaly-uhodu-pro-podvoiennia-finansuvannia-proektiv-vidbudovy-do-100-mln-frankiv [In Ukrainian].
22. Ukraina ta Shveitsariia pidpysaly dvostoronniu uhodu shchodo dovhotryvaloho spivrobitnytstva dlia pidtrymky vidnovlennia krainy. (2025, 10 lypnia). *Uriadovyi portal. Yedynyi veb-portal orhaniv vykonavchoi vlady Ukrainy.* [Online]. Available from: https://www.kmu.gov.ua/news/ukraina-ta-shveitsariia-pidpysaly-dvostoronniu-uhodu-shchodo-dovhotryvaloho-spivrobitnytstva-dlia-pidtrymky-vidnovlennia-krainy [In Ukrainian].
23. *United Nations.* [Online]. Available from: https://www.un.org/en/ [In English].
24. Shveitsariia rozshyryla sanktsii proty Rosii ta Bilorusi v ramkakh 19-ho paketu YES. (2025, 12 hrudnia). *UKRINFORM.* [Online]. Available from: https://www.ukrinform.ua/rubric-world/4069088-svejcaria-rozsirila-sankcii-proti-rosii-ta-bilorusii-v-ramkah-19go-paketu-es.html [In Ukrainian].
25. Szvircsev Tresch, T., & Wenger, A., & De Rosa, S., & Ferst, T., & Honegger, M., & Rizzo, E., & Robert, J. (2024). *Studie «Sicherheit 2024». Aussen-, Sicherheits- und Verteidigungspolitische Meinungsbildung im Trend. Bericht zur Medienkonferenz vom 26. März 2024.* Militärakademie (MILAK) an der ETH Zürich und Center for Security Studies (CSS), ETH Zürich. [Online]. Available from: https://css.ethz.ch/content/dam/ethz/special-interest/gess/cis/center-for-securities-studies/pdfs/Sicherheit_2024_Medienbericht.pdf [In German].
26. Shveitsariia ostatochno zatverdyla prydbannia 36 amerykanskykh F-35. (2022, 19 veresnia). *Yevropeiska pravda.* [Online]. Available from: https://www.eurointegration.com.ua/news/2022/09/19/7147096/ [In Ukrainian].
27. Neitralna Shveitsariia vydilyt dodatkovi $22,58 mlrd na oboronu do 2035 roku. (2024, 14 liutoho). *Yevropeiska pravda.* [Online]. Available from: https://www.eurointegration.com.ua/news/2024/02/14/7179610/ [In Ukrainian].
28. Shveitsariia u konkursi na ZRK z odnym uchasnykom cherez rik ostatochno obrala IRIS-T SLM za 700 mln yevro. (2025, 04 lypnia). *Defense Express.* [Online]. Available from: https://defence-ua.com/news/shvejtsarija_u_konkursi_na_zrk_z_odnim_uchasnikom_cherez_rik_ostatochno_obrala_iris_t_slm_za_700_mln_jevro-19404.html [In Ukrainian].
29. Federal Council approves armaments policy strategy. (2025, June 20). *The Federal Office of Public Health (FOPH).* [Online]. Available from: https://www.bag.admin.ch/en/newnsb/yaX-0FA8gRpp [In English].
30. Switzerland to bolster ailing armaments industry. (2025, June 20). *Swissinfo.* [Online]. Available from: https://www.swissinfo.ch/eng/various/federal-council-gears-armaments-policy-to-worsening-global-situation/89552852 [In English].

31. Hat Trump uns beim Waffen-Deal für die Ukraine ausgetrickst? (2025, July 18). *Bild*. [Online]. Available from: https://www.bild.de/politik/inland/deutschland-muss-flugabwehr-liefern-trump-ueberrascht-mit-entscheidung-687a46d2554a3718a6c1eaa2 [In German].
32. Patriot GBAD systems: US informs Switzerland on delayed delivery. (2025, 17 July). *Federal Department of Defence, Civil Protection and Sport DDPS*. [Online]. Available from: https://www.vbs.admin.ch/en/newnsb/UTork_XRoVDMOoX3GRUCl [In English].
33. Shveitsariia vidmovyla u reeksporti maizhe sotni Leopard 1 do Ukrainy. (2023, 28 chervnia). *Defense Express*. [Online]. Available from: https://defence-ua.com/news/shvejtsarija_vidmovila_u_reeksporti_majzhe_sotni_leopard_1_do_ukrajini-12038.html [In Ukrainian].
34. Stala vidoma dolia shveitsarskykh Leopard 1, yaki zaboronyly peredavaty ZSU za bud-yakykh umov. (2025, 17 chervnia). *Defense Express*. [Online]. Available from: https://defence-ua.com/news/stala_vidoma_dolja_shvejtsarskih_leopard_1_jaki_zaboronili_peredavati_zsu_za_bud_jakih_umov-19196.html [In Ukrainian].
35. "Viina" za "broniu" dlia ZSU tryvaie, tsoho razu tsil – bronemashyny Piranha III. (2022, 01 chervnia). *Defense Express*. [Online]. Available from: https://defence-ua.com/news/vijna_za_bronju_dlja_zsu_trivaje_tsogo_razu_tsil_bronemashini_piranha_iii-7606.html [In Ukrainian].
36. Detali zhody Shveitsarii na reeksport ozbroiennia v Ukrainu: kupa umov i ne fakt, shcho bude pryiniato. (2023, 07 chervnia). *Defense Express*. [Online]. Available from: https://defence-ua.com/weapon_and_tech/detali_zgodi_shvejtsariji_na_reeksport_ozbrojennja_v_ukrajinu_kupa_umov_j_ne_fakt_scho_bude_prijnjato-11816.html [In Ukrainian].
37. 4-5 lypnia 2022 roku Shveitsariia spilno z Ukrainoiu pryiniala Mizhnarodnu konferentsiiu z pytan vidnovlennia Ukrainy (URC 2022) u m. Luhano. (2022). *Uriadovyi portal. Yedynyi veb-portal orhaniv vykonavchoi vlady Ukrainy*. [Online]. Available from: https://ua.urc-international.com/past-conferences/urc22/ukraine-recovery-conference-2022-mizhnarodna-konferenciya-z-pitan-vidnovlennya-ukrayini [In Ukrainian].
38. Formula myru. (2024, 24 lypnia). *Ministerstvo zakordonnykh sprav Ukrainy*. [Online]. Available from: https://mfa.gov.ua/protidiya-agresiyi-rf/formula-miru [In Ukrainian].
39. Shveitsariia peredast Ukraini try vazhki mashyny dlia rozminuvannia. (2024, 17 zhovtnia). *Ministerstvo ekonomiky, dovkillia ta silskoho hospodarstva Ukrainy*. [Online]. Available from: https://me.gov.ua/News/Detail/94d667a6-e8cd-472c-b1a1-ac803bc72f55?lang=uk-UA&title=SHveitsariiaPeredastMashiniDliaRozminuvannia [In Ukrainian].
40. Ponad 60 krain ta mizhnarodnykh orhanizatsii: u Lozanni startuvala shchorichna konferentsiia z pytan protyminnoi diialnosti v Ukraini–2024. (2024, 17 zhovtnia). *Ministerstvo ekonomiky, dovkillia ta silskoho hospodarstva Ukrainy*. [Online]. Available from: https://me.gov.ua/News/Detail/e32c8446-d544-4b51-9603-8cf6082cb1f5?lang=uk-UA&title=Ponad60-KrainTaMizhnarodnikhOrganizatsii-ULozanniStartuvalaSchorichnaKonferentsiiaZPitanProtiminnoiDiialnostiVUkraini2024- [In Ukrainian].
41. Velyka Brytaniia ta Shveitsariia pidtrymaiut proiekt priorytetyzatsii v humanitarnomu rozminuvanni. (2024, 17 zhovtnia). *Ministerstvo ekonomiky, dovkillia ta silskoho hospodarstva Ukrainy*. [Online]. Available from: me.gov.ua/News/Detail/62f15a62-305d-4527-a779-0d1a488039f9?lang=uk-UA&title=PrioritezatsiiaVGumanitarnomuRozminuvanni [In Ukrainian].
42. 70 milioniv dolariv SShA, tekhnika dlia rozminuvannia i pidtrymka innovatsiinykh proiektiv — pidsumky pershoho dnia UMAC 2024. (2024, 17 zhovtnia). *Ministerstvo ekonomiky, dovkillia ta silskoho hospodarstva Ukrainy*. [Online]. Available from: https://me.gov.ua/News/Detail/ec1b20e7-34ce-4458-ae48-44b4aa1e30a4?lang=uk-UA&title=70-MilionivDolarivUmac2024 [In Ukrainian].
43. Ponad 100 predstavnykiv uriadiv, mizhnarodnykh orhanizatsii ta operatoriv protyminnoi diialnosti zibralys na koordynatsiinyi partnerskyi vorkshop v Zhenevi. (2025, 08 kvitnia).

Uriadovyi portal. Yedynyi veb-portal orhaniv vykonavchoi vlady Ukrainy. [Online]. Available from: https://www.kmu.gov.ua/news/ponad-100-predstavnykiv-uriadiv-mizhnarodnykh-orhanizatsii-ta-operatoriv-protyminnoi-diialnosti-zibralys-na-koordynatsiinyi-partnerskyi-vorkshop-v-zhenevi [In Ukrainian].

44. Estimated number of refugees from Ukraine recorded in Europe and Asia since February 2022 as of May 2025, by selected country. (2025). *Statista.* [Online]. Available from: https://www.statista.com/statistics/1312584/ukrainian-refugees-by-country/ [In English].
45. Shveitsariia bez zmin prodovzhyla status zakhystu dlia bizhentsiv z Ukrainy. (2024, 04 veresnia). *Yevropeiska pravda.* [Online]. Available from: https://www.eurointegration.com.ua/news/2024/09/4/7193512/ [In Ukrainian].
46. Weniger Schutz für Ukraine-Flüchtlinge: Der Bundesrat entscheidet demnächst über eine Einschränkung des Schutzstatus S. (2025, 19. Juni). *NZZ.* [Online]. Available from: https://www.nzz.ch/schweiz/weniger-schutz-fuer-ukraine-fluechtlinge-der-bundesrat-entscheidet-demnaechst-ueber-eine-einschraenkung-des-schutzstatus-s-ld.1889518 [In German].
47. Robota dlia bizhentsiv, yikhnie povernennia i dopomoha Ukraini. Ekskliuzyvne interv'iu z poslom Shveitsarii. (2024, 14 lystopada). *Radio Svoboda*. [Online]. Available from: https://www.radiosvoboda.org/a/ty-iak-eksklyuzyvne-interviyu-z-poslom-shveytsariyi/33202144.html [In Ukrainian].
48. Swiss government updates S status rules for Ukrainian refugees. (2025, October 8). *Swissinfo.* [Online]. Available from: https://www.swissinfo.ch/eng/swiss-politics/status-s-for-ukraine-refugees-now-depends-on-region-of-origin/90132894 [In English].
49. Shveitsariia zamorozyla shche blyzko $1,8 mlrd aktyviv Rosii. (2025, 01 kvitnia). *Yevropeiska pravda.* [Online]. Available from: https://www.eurointegration.com.ua/news/2025/04/1/7208522/ [In Ukrainian].
50. Parlament Shveitsarii ne pidtrymav pryiednannia do hrupy G7 z poshuku rosaktyviv. (2024, 17 kvitnia). *Yevropeiska pravda.* [Online]. Available from: https://www.eurointegration.com.ua/news/2024/04/17/7184046/ [In Ukrainian].
51. Parlament Shveitsarii pidtrymav vykorystannia aktyviv RF na finansuvannia Ukrainy. (2024, 07 bereznia). *Yevropeiska pravda.* [Online]. Available from: https://www.eurointegration.com.ua/news/2024/03/7/7181288/ [In Ukrainian].

Mudriievska I. The Position of the Swiss Confederation on the Russian–Ukrainian War.

The article is devoted to the analysis of the position of the Swiss Confederation regarding Russian military aggression against Ukraine. It is revealed that at the political level, since 2014, Switzerland has consistently condemned Russian aggression with all possible consequences, while supporting Ukraine's sovereignty and territorial integrity. Various forms of support provided by Switzerland to Ukraine were examined: humanitarian, financial, diplomatic, legal, as well as assistance in the reform processes necessary for the implementation of a successful European integration course.

It is analyzed that Switzerland's actions toward Ukraine after 24 February 2022 acquired a pronounced humanitarian dimension. It is emphasized on the fact that the Swiss Confederation has identified mine action in Ukraine as a priority area and has become one of the leading countries in terms of the amount of assistance provided in the field of humanitarian demining. Switzerland's position on the Ukrainian issue within the framework of international organizations such as the OSCE and the United Nations is outlined.

Existing and potential areas of cooperation between the two countries are examined, in particular in the context of Switzerland's financing of Ukraine's post-war reconstruction within the framework of the Ukraine Country Programme 2025-2028. Attention is paid to Switzerland's mediation efforts in the aforementioned military conflict and to its provision of good offices, including an analysis of Switzerland's active participation in initiating and supporting international initiatives in favor of Ukraine.

The article outlines changes in the national defense policy of the Swiss Confederation caused by Russia's full-scale invasion of Ukraine and the overall escalation of global security challenges. The situation of Ukrainian refugees in Switzerland is also examined. Difficulties and burdensome components in Ukraine-Switzerland relations in the current international reality are identified, especially regarding the issue of prohibiting other countries from re-exporting Swiss weapons to Ukraine.

It is concluded that Switzerland's position on the Russian–Ukrainian war is clear and unchanged.

Keywords: *Ukraine, Swiss Confederation, war, neutral status, humanitarian assistance, financial assistance, good offices, reconstruction.*

Надійшла до редколегії: 19.03.2026
Прийнята до друку після рецензування: 25.04.2026
Дата публікації: 20.07.2026